

Grandioze woorden

- Ik kan woorden uit dit thema verklaren en ze gebruiken.
- Ik kan synoniemen en tegenstellingen herkennen en gebruiken.

1 Lees de taalweters.

1 Wat is een synoniem?

Om eenzelfde voorwerp, persoon of handeling te omschrijven, kun je soms meer dan één woord gebruiken.

- Bv. Anna draagt een **jurk**.
 Mieke draagt een **kleedje**.
 → Anna en Mieke dragen allebei hetzelfde.

Woorden die ongeveer hetzelfde betekenen, noem je **synoniemen**.
 Gebruik af en toe een synoniem in een tekst. Zo wordt het verhaal echt boeiend!

1 Wat is een tegenstelling?

Om te beschrijven hoe het ene het omgekeerde is van het andere, gebruik je het tegengestelde woord.

- Bv. Anna rent naar **buiten**.
 Simon rent naar **binnen**.
 → Anna en Simon rennen de tegenovergestelde richting uit.

Woorden die het tegenovergestelde betekenen, noem je **tegenstellingen**.

2 Bedenk bij elk woord een synoniem en een tegenstelling.

1 schimmig = <u>bv. vaag</u>	↔	<u>bv. scherp</u>
2 vernuftig = <u>bv. slim</u>	↔	<u>bv. dom</u>
3 definitief = <u>bv. uiteindelijk</u>	↔	<u>bv. voorlopig</u>
4 accepteren = <u>bv. aanvaarden</u>	↔	<u>bv. afwijzen</u>
5 opdagen = <u>bv. verschijnen</u>	↔	<u>bv. verdwijnen</u>

3 a Welke uitdrukking hoort bij de afbeelding? Kies uit:

- ergens een stokje voor steken – iemand geen strobreed in de weg leggen –
- iemand in zijn greep hebben – in de voetsporen treden van –
- je als een vis in het water voelen – de verkeerde kant opgaan

iemand geen strobreed in de weg leggen

betekenis: niets doen om iemand tegen te

houden

ergens een stokje voor steken

betekenis: ervoor zorgen dat iets niet

gebeurt

je als een vis in het water voelen

betekenis: je heel goed voelen

iemand in zijn greep hebben

betekenis: ervoor zorgen dat iemand doet

wat jij wilt

in de voetsporen treden van

betekenis: hetzelfde willen doen als

iemand anders

de verkeerde kant opgaan

betekenis: mislopen

b Schrijf de betekenissen op.

Tip: gebruik de taalweter indien nodig.

i

Wat betekent letterlijk? En figuurlijk?

Als je iets **letterlijk** schrijft, bedoel je precies wat er staat.

Bv. Ik heb hoofdpijn. Mijn hoofd doet erg veel pijn.

Als je iets **figuurlijk** schrijft, bedoel je eigenlijk iets anders.

Bv. Ik heb hoofdpijn. Mijn hoofd ontploft!

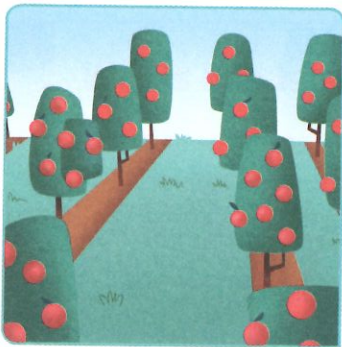
Geen paniek! Mijn hoofd ontploft niet echt.

Ik overdrijf gewoon een beetje. Ik gebruik de taal figuurlijk.

4 Welk woord hoort bij de afbeelding? Kies uit:

de proclamatie – de armoedzaaier – de boomgaard

de boomgaard

de proclamatie

de armoedzaaier

5 Welke zinnen voldoen aan de eisen? Kruis aan.

De eisen:

- De zin is niet langer dan vijftien woorden.
- De zin begint met een hoofdletter en eindigt met een leesteken.
- In de zin staat niet meer dan één komma.

- Bart moet rondkomen met heel weinig, want hij is een armoedzaaier.
- Dorrit steelt, ze is de verkeerde kant opgegaan en op het verkeerde pad geraakt.
- Tijdens de proclamatie hoorde Myrthe dat ze geslaagd was, zodat ze door het dolle heen was.
- Bij de boerderij, achter een houten hek, is een boomgaard.